І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXVIII. Ч. 151. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 11-го СЕРПНЯ 1961 — 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS — JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, AUGUST 11, 1961 No. 151. VOL. LXVIII.

КОНҐРЕС ПРИСПІШУЄ РІШЕННЯ В СПРАВІ ОБОРОНИ І ЗАКОРДОННОЇ ДОПОМОГИ

Вашинґтон. — 9-го серпня спільна конґресова конференція прийняла урядовий проєкт видатків на оборону, а Сенат затвердив урядову пропозицію про видатки на допомогу закордонові. Але в обидвох справах заіснували деякі розходження і Конґрес приспішує працю, щоб їх узгіднити. Спільна конференція не могла погодитися щодо суми $207.600,000, які уряд запропонував на побудову протирадіяційних сховищ. Сенат затвердив ці видатки, а Палата Репрезентантів ні. Сенатор Вілліс Робертсон із Вірджінії домагався, щоб конференція включила до оборонного бюджету і ту суму, якої уряд вимагає на сховища, але конґресмен Джордж Г. Мегон із Тексаса, як голова спільної конференції, заявив, що Палата хоче вирішити цю справу окремо в дні 10-го серпня. Давніше Палата домагалася зменшити видатки на побудову протирадіяційних сховищ. Конґресмен Мегон заявив, що є надія, що тепер Палата прийме запропоновану урядом суму з малими тільки змінами, бо внаслідок берлінської кризи, підтримки цього проєкту департаментом оборони і Президентом, численні конґресмени змінили своє давніше становище в цій справі. Якщо видатко на сховища будуть признані, то оборонний бюджет на цей фінансовий рік, що почався 1-го липня, виноситимуть $46.848,292.000.

9-го серпня демократичні провідники в Сенаті почали робити заходи, щоб Сенат погодився прийняти урядовий законопроєкт про допомогу закордонові, проти якого є сильна опозиція республіканців і частини демократів, яка не хоче погодитися на те, щоб Президент дістав поважну суму $8.800,000,000, якою він міг би розпоряджати без контролі Конґресу, видаючи позики впродовж найближчих 5-ох років закордонним недорозвиненим державам на підтримку їхніх економік. Цей закон про закордонну допомогу передбачає також суму $4.300,000,000 на економічну і військову допомогу закордонові в цьому фінансовому році, що почався 1-го липня ц. р. Противники урядового проєкту про позики в засаді погоджуються з Білим Домом, але хочуть додати до урядової пропозиції застереження, щоб Конґрес мав право контролювати кожного року ті суми, які Президент видаватиме на позики. Сенатор - демократ із Вірджінії Гаррі Ф. Бирд домагається, щоб Президент кожного року просив Конґрес про затвердження цих сум, які хоче видати в даному році. Подібні внески про контролю Конґресом кожнорічних видаваних сум подали також і республіканські сенатори Леверетт Солтонстолл із Массачусетсу і Кеннет Б. Кітінґ із Ню Йорку. Щоб задоволити опозицію сенатор - демократ Дж. В. Фулбрайт, який є головою Сенатської Комісії Закордонних Справ, запропонував свою поправку, згідно з якою уряд мусітиме кожночасно звітувати цій Комісії про ті всі закордонні позики, які є більші, як $10 мільйонів. Уряд мусітиме чекати 30 днів на те, чи Сенатська Комісія Закордонних Справ не противитиметься на більші позики від $10 мільйонів. Уряд погоджується на цю поправку сенатора Фулбрайта, і тепер стараються про те, щоб Сенат її прийняв.

Армія наказала трьом вишкільним дивізіям бути готовими до виїзду

Вашинґтон. — Армія дала наказ трьом дивізіям, які досі були в стані вишколювання вояків, щоб були готові до виїзду до Европи, як тільки дістануть відповідний наказ. Одночасно армія видала наказ організувати вишкільний центр в форті Карсон в Колорадо. Цей центр має бути готовий до 7-го вересня, і в ньому мають знайти приміщення 16,000 покликаних до військової служби рекрутів. Три вишкільні дивізії є частиною Стратегічної Армійської Сили. Вони мають бути доповнені 18,000 вояків, щоб були готовими до бою. Наказ про бойову готовість дістали такі дивізії: Перша піхотна дивізія в форті Райлі, Кензас; Друга піхотна дивізія в форті Беннінґ, Джорджія, і Друга панцерна дивізія у форті Гук, Тексас. Вже давніше летунство заалярмувало 71 летунське з'єднання, щоб вони були готові на мобілізаційний заклик. Одночасно видала армія наказ поширити вишкільні центри, які є чинні: плянується відкрити нечинні вишкільні центри. Всі ці заряджения відбуваються згідно з плянами Президента, який повідомив 25-го липня, що ЗДА збільшують чисельний стан своїх збройних сил внаслідок совєтських погроз в справі Берліну.

Кеннеді не буде займатися конґресовими виборами в 1962-му році

Вашинґтон. — Президент Кеннеді плянує триматися осторонь виборчого плянування і виборчої кампанії в 1962-му році, бо залишає цю справу демократичним конґресовим провідникам. Таке заявив журналістам голова демократичного сенатського комітету в справах виборчої кампанії сенатор із Індіяни Венс Гартке після відвідин Білого Дому. Кеннеді заявив сенаторові Гартке, що „головним його обов'язком є урядові справи", і він в першу чергу мусить ними турбуватися. Президент заявив цьому сенаторові, що він „в загальному" є вдоволений із того числа голосів, які дістають урядові законопроєкти в обидвох Палатах Конґресу.

В АМЕРИЦІ

● **Сенат** ухвалив законопроєкт, який має підписати Президент, і згідно з яким чужинці, які вислужили приписані роки в американських збройних силах, зможуть далі служити при війську, не вносячи просьби про надання американського громадянства.

● **На Міжнародну Економічну Конференцію** в Пунта дель Еста в Уруґваї не допустили представника протикастрового кубинського часопису, який виходить в Маямі на Флориді, Луїса Конте Аґера. В цій конференції бере участь кубинська делеґація під проводом Ернеста Гевари, міністра промисловости.

● **В центрі Ню Йорку** в білий день була сенсація на Евню Америка, бо там появився лебідь, який маршував собі маєстатично серединою вулиці, стримавши автомобільний рух. Поліцай старався зловити птаха на аркан, а коли це йому не вдалося, зігнав лебедя з Евню та загнав його до озера в Центральному парку, звідки цей птах виліз. День пізніше була ще більша сенсація, бо поліція побачила в авті на вулиці, що стояло побіч Пенсилвенійської стації, живого лева. Лев спав, і коли йому подали через відкрите вікно води, він спокійно напився і далі спав. Незабаром прибув із ресторану освоювач левів, бо це був його лев. Він дістав дві поліційні картки, бо його будуть судити за мучення тварини і за необережність із левом.

ДВА ШЕВЧЕНКІВСЬКІ ДНІ ВІДБУДУТЬСЯ НА СОЮЗІВЦІ 26-го І 27-го СЕРПНЯ

Союзівка, Керґонксон. — Український Народний Союз вшанує пам'ять Кобзаря України і свого Патрона Тараса Шевченка в цьому Шевченківському році двома Шевченківськими Днями, що відбудуться на цій його оселі в Кетскильських горах з кінцем цього місяця, в суботу й неділю 26 і 27-го серпня. Двоє оперових співаків: Марія Лисогір з нюйоркської міської опери та соліст бельгійської королівської опери в Брюселі Міро Скала Старицький виступлять з двома оригінальними концертовими програмами в суботу, 26-го серпня, ввечері, та в неділю, 27-го серпня, по полудні. Конгресмен Фернанд Ст. Джермен, син матері-українки і батька-француза, з Ровд Айленду, виступить з відповідною промовою під час всенародного Шевченківського здвигу в неділю, 27-го серпня по полудні. В програмі цих двох Шевченківських днів на Союзівці передбачені: виставка Шевченкознавчих публікацій, зокрема видань „Свободи" і УНСоюзу, Шевченківська конференція та великий Шевченківський концерт в суботу, і Шевченківський здвиг із покладенням вінка біля пам'ятника Тарасові Шевченкові на цій оселі та Шевченківським концертом в неділю, 27-го серпня. В концертах, що матимуть цілком окрему програму, візьмуть участь, крім згаданих солістів, артист - декляматор Ярослав Пінот-Рудакевич та інші декляматори і хор працівників Союзівки і студентів курсів українознавства, що саме тепер там відбуваються. В обидвох днях, зокрема в неділю 27-го серпня, очікується масової участи публіки не тільки з ближчих, але і дальших стейтів. Головна канцелярія УНСоюзу закликає всі Відділи УНСоюзу та їхні Окружні Комітети довколишніх стейтів, зокрема Ню Йорку, Ню Джерзі, Пенсилвенії, Коннектикату та інших, щоб організували на неділю, 27-го серпня, масові прогулянки автобусами і приватними автомобілями та щоб зорганізовано, зі своїми прапорами взяли участь у цій великій врочистості.

Конґресмен Фернанд С. Джермен, син матері-українки і батька-француза, виступить уперше на українській імпрезі під час всенародного Шевченківського здвигу на Союзівці в неділю 27-го серпня.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ЛІТАК З 81 ПАСАЖИРОМ ПРИМУШЕНО ЛЕТІТИ НА КУБУ

Маямі. — Американський пасажирський джетовий літак ДС-8, приналежний до летунської лінії „Пан Амерікен Варлд Ервейс", був захоплений силою в середу дня 9-го серпня під час лету з Гюстону в Тексас до Гватемалі і Коста Ріки над Мехіко і примущений летіти на Кубу. Пільот літака спрямував лет в напрямі на Гавану і приземлився там на летовищі. Спричинником цього нового захоплення американського літака був 25-літній альжирець Альберто Шарль Кадон, який, зламавши двері до кабіни пільота виміг він нього під загрозою пістолі змінити курс лету. Кадон поводився, як божевільний і викрикував увесь час, що він хоче відімстити ЗДА за їхнє неприхильне нібито становище до Альжиру. Після прибуття літака на Кубу Фідель Кастро наказав Кадона притримати і дозволив залозі літака відвезти літак з усіма пасажирами назад до ЗДА, що й відбулося о год. 11:14 вечора. За 34 хвилини літак був уже в Маямі. Притриманий кубинцями новий повітряний пірат заявив, що він не є ані комуніст, ані кубинець і що йому тільки не подобається втручання ЗДА в справи Альжиру і тому ж, захоплюючи американський літак, він хотів запротестувави проти цього втручання. Новий акт захоплення американського літака викликав серед членів Конґресу ЗДА глибоке обурення і вони вирішили приспішити ухвалення спеціяльного закону, який встановить кару смерти за цього роду акти повітряного піратства.

Америка — проти надзвичайної сесії ОН в справі Бізерти

Об'єднані Нації. — Американський амбасадор при Об'єднаних Націях Адлей Стівенсон офіційно повідомив генерального секретаря Даґа Гаммершилда, що ЗДА є проти скликання надзвичайної сесії Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, вважаючи, що існують добрі вигляди для безпосередніх французько-туніських переговорів в цій справі. Стаття 33 чартеру Об'єднаних Націй поручає своїм членам передусім старатися в безпосередніх двосторонніх переговорах поладнати свої спори й тільки у випадку невдачі такої спроби звертатися до Об'єднаних Націй. Стівенсон звертає увагу, що „З'єднані Держави покищо відмовляють свою згоду на просьбу щодо скликання надзвичайної сесії Генеральної Асамблеї, щоб не пошкодити такому конструктивному розвиткові", себто — можливості безпосередніх французько-туніських переговорів. Адлей Стівенсон в Ню Йорку і Дін Раск у Парижі старалися переконати французьку й туніську сторони, щоб вони пішли одна одній назустріч і відмовились від сесії Генеральної Асамблеї ОН, де практично ніхто нічого не скористає, крім користи для комуністичної протизахідньої пропаґанди. Конфлікт вибух у гострій формі 22 червня ц. р., коли внаслідку острілювання французького літака тунісцями над Бізертою в Тунісії, Франція силою окупувала те місто, при чому згинуло 600 тунісців. ЗДА хочуть, щоб Тунісія склала заяву, що не буде перешкаджати французькій морсько - летунській базі в Бізерті та щоб взаміну за таку заяву французи очистили місто Бізерту і щоб зараз потім почались двосторонні переговори про евакуацію морсько-летунської бази, з визначенням для неї довшого терміну — двох-трьох років.

МАРІЯ ЛИСЯК ТА ОКСАНА І ЯРОСЛАВ ПІНОТ-РУДАКЕВИЧІ ВИСТУПЛЯТЬ НА СОЮЗІВЦІ В ЦЮ СУБОТУ

Союзівка, Керґонксон. — В найближчу суботу, 12-го серпня, на цій оселі УНСоюзу в Кетскільських горах виступлять у рямках щотижневих культурно - мистецьких і розвагових імпрез відомі наші артисти: Оксана і Ярослав Пінот-Рудакевичі та Марія Лисяк. У програмі нові монологи, скечі, гумор, сатира і настроєві пісні до текстів Едварда Козака, Олега Лисяка, Оксани Рудакевич і до музики Ярослава Барнича, Кос-Анатольського і Євгена Козака. На фортепіяні акомпаніюватиме артистам Володимир Гентиш. Початок імпрези о год. 8-ій після вечері.

НЕСПОКІЙНА СИТУАЦІЯ В СХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ ПОГРОЖУЄ НОВИМ ЗРИВОМ НАРОДУ

Берлін. — У Східній Німеччині настрої такі неспокійні, що західні керівні кола лякаються, чи не прийде до нового зриву народу проти тамошнього комуністичного режиму, подібного, як був зрив з 17 червня 1953 року. Коментатори поважних західніх часописів твердять, що західні дерівні державні мужі, включно з західньо - німецькими, бояться такої можливости, бо таке східньо - німецьке повстання могло б дуже легко довести до вибуху третьої світової війни. Західня Німеччина і її союзники з бльоку НАТО мають на свому так мовити моральному конті ту мінусову позицію, що в червні 1953 року не поспішили з допомогою східньо - німецьким робітникам, що повели масові демонстрації проти комуністичних правителів і внаслідку того пасивного становища Заходу совєтські війська здавили той бунт та повели криваві репресії. Те саме сталося з мадярським повстанням. Західні чинники вважають, що Захід не міг би дальше пасивно ставитись до нової спроби совєтських окупаційних дивізій збройно вдусити бунт доведеного до розпуки німецького населення. Щоб такого не було, західня преса й радіопередачі ні трохи не заохочують німців до активного спротиву проти комуністичних опричників. Теперішнім вентилем для східньо-німецького невдоволення — читаємо в пресі — є масова втеча східних німців на Захід. Але коли б комуністи пішли далі в своїх шиканах і репресіях, то могли б спровокувати одвертий вибух гніву східньо - німецьких народних мас.

У летунській катастрофі над Норвеґією згинули 34 англійські юнаки

Ослo. — Англійський пасажирський літак типу „Вікерс-Вікінг", який віз 34-х англійських школярів, двох учителів і трьох членів залоги, розбився на південно-західньому побережжі Норвеґії, недалеко міста Ставанґер. Остання вістка від пілота того літака наспіла була на летовищі Соля біля Ставанґеру, що літак знаходиться у висоті 2.000 стіп і приготовляється до приземнення. Над тим обширом шаліла тоді хуртовина. Коли після того не було ніякої вістки про літак, англійські і норвежські кораблі та військові літаки почали розшуки й один гелікоптер побачив на березі рештки розбитого літака. Не було знаку життя з 39ох осіб на літаку. Всі школярі були у віці коло 14 років. Ця катастрофа покрила Англію жалобою.

Помер генерал Беддел Смит

Вашинґтон. — У військовому шпиталі Волтера Ріда 9-го серпня помер від недуги серця „вояк і дипломат" генерал Беделл Смит. Він був шефом штабу при головному командантові збройних сил союзників в Европі під час другої світової війни генералі Д. Д. Айзенгаверові, пізніше був амбасадором ЗДА у Москві за урядування президента Гаррі С. Трумана, а за президента Айзенгавера був державним підсекретарем. Цей 65-літній генерал був також головою Центральної Розвідчої Аґенції. 1-го жовтня 1954-го року перейшов на емеритуру. Генерал Смит відограваав важливу ролю під час так званої холодної війни, а під час гарячої війни брав відповідальну участь у плянуванні військових операцій Часописи підкреслюють, що ген. Беделл Смит належав до ґенерації тих американських військовиків, які одночасно були і дипломатами і державними мужами в тому часі, коли ЗДА почали відогравати визначну ролю в світовій політиці.

● **На Женевській конференції** про Ляос вперше за її 11 тижнів всі учасники виявили в минулий понеділок ідеальну згоду: це було тоді, коли 14 учасників конференції складали куртуазійні бажання совєтському делеґатові з приводу космічного лету Тітова. Зараз потім, перейшовши до ділових справ, конференція виявила знову повний хаос.

Інженерська фірма Мирона Лепкалюка виконала проєкт одного з найбільших мостів Америки

Тавитон Ривер Бридж, запроєктований інж. М. Лепкалюком

Ню Йорк. — Інженерська фірма відомого нашого громадянина інж. Мирона Лепкалюка виконала пляни одного з найбільших нових мостів східньої Америки, що його вже будується на ріці між Сомерсет і Фолл Ривер в стейті Массачусетс. Конструкційна вартість цього мосту на шляху ч. 6, півтори милі завдовжки, виносить 25 мільйонів долярів. Міст матиме шість шляхових ліній, а під ним зможуть пропливати найбільші океанічні кораблі. Інж. М. Лепкалюк одержав за плян цього моста, що називається „Тавитон Ривер Бридж" почесне відзначення (Honorable Mention) „за найбільший проєкт стейтів Нової Англії в 1960-му році" у фаховому журналі „Інджініринг Нюз Рекорд". Загальна, і зокрема фахова американська преса, віддала багато уваги цьому проєктові, називаючи його „найбільшим мостом стейтів заливу". Офіціоз департаменту публічних робіт стейту Массачуссетс, „Ровд енд Трензит", подає докладний опис цього мосту, конструкція якого вже ведеться. Підвалини для мосту виконала одна з найбільших фірм „Драво Корпорейшен" з Питсбурґа, а сталеву конструкцію мосту виконує „Америкен Бридж Компані".

Фірма інж. Мирона Лепкалюка одночасно працює над плянами мосту „Лоренс Бридж", конструкційної вартости 12 з половиною мільйонів долярів, розташованого на шляху ч. 110, а вже будується запроєктований інж. Лепкалюком один з найбільших мостів Пенсилвенії в Бранс-віллі на ріці Мононґагеля на шляху ч. 40. Фірма інж. Лепкалюка побудувала досі вже кілька сотень мостів на багатьох шляхах у багатьох стейтах Америки. В цій фірмі, що має свої бюра в Ню Йорку, Гарисбурґу і Бостоні, працюють переважно українські інженери і техніки.

ХРУЩОВ ПОГРОЖУЄ, ЩО „ЗМЕЛЕ НА ПОРОХ" НІМЕЦЬКИЙ НАРІД

Москва. — У своїй промові під час прийняття на Кремлі зараз після великої паради на Червоному майдані, уладженої в минулу середу 9 серпня ц. р. у честь астронавта Германа Тітова, Нікіта Хрущов знову викрикував погрози на адресу Заходу, при чому — конкретно — він заявив, що Совєти випродукували ракети з вибуховим ядровим матеріялом силою 1,000.000 ТНТ, себто 5.000-кратно сильніші за атомову бомбу, кинену на Гірошіму в 1945 р. Кажучи про західньо - німецького канцлера Конрада Аденауера, Хрущов заявив: „Якщо він думає, що його Бундесвер (західньо-німецька армія) може осягнути з'єднинення німецького народу війною і нас заатакує, то після того взагалі не буде німецької нації. Ціла Німеччина буде змелена на порох". Хрущов запевняв, що Совєтський Союз хотів миру й роззброєння та радий би був затопити в морі всі роди зброї. Але „західні імперіялісти" — казав він — не припинили переговорів у збросині. Хрущов повторив знову, що він рішений підписати з Східньою Німеччиною мировий договір, який залеґалізує нинішній поділ Німеччини. Повторюючи фразу, що такий мировий договір ніби потрібний для миру та що той договір закінчить стан західньої окупації в Західньому Берліні, Хрущов заявив: „Ніякі погрози нас не залякають і ми підпишемо мировий договір з Німеччиною. Ми, совєтський уряд, вважаємо, що після цього не буде війни, бо тільки люнатики могли б починати війну. Але не можете виключити можливости, що такі люнатики існують". Хрущов виголосив свою промову ніби без приготування, безпосередньо після того, як учасники бенкету засіли довкола столу й повстали для тосту, коли служники налили до чарок шампан. Ото ж формально — промова Хрущова була тостом у честь Тітова, який стояв з своєю дружиною ліворуч Хрущова, коли праворуч Хрущова стояв Гаґарін з своєю дружиною. Американські коментатори стверджують, що технічно не є виключена можливість випродукування такої могутньої ядрової ракети, як про неї говорив Хрущов, але ЗДА рішили не збільшувати нищильної сили існуючих американських ракет, що вона й так достаточна для знищення міст. Нова хвиля погроз Хрущова зробила — за твердженням західніх кореспондентів — гнітуче вдарення на закордонних дипломатів, зібраних на тому прийнятті на Кремлі.

Англійський міністер проти безплідних переговорів з СССР за Берлін

Лондон. — Англійський міністер закордонних справ лорд Гюм, вернувшись з Парижу з конференції чотирьох західніх міністрів над справою Німеччини-Берліну, заявив: „не має глузду повторяти слово „переговори", якщо нема підстави для надії, що переговори щось розв'яжуть. Коли від початку нема дійсної надії на осягнення згоди в переговорах, то такі переговори були б гірші, аніж не було б їх зовсім". Англійська преса неприхильно стрінула ту заяву міністра Гюма, настоюючи, що переговори потрібні хочби для того, щоби „перевірити, на чому ми стоїмо", себто „які насправжні заміри і пляни Хрущова". У такому дусі написали свої коментарі до Паризької конференції західніх міністрів „Івнінґ Стандарт" та консервативний „Івнінґ Нюз". Консервативний „Дейлі Телеґраф" поручає, щоб Захід виступив з власними новими пропозиціями у переговорах з Москвою, а соціялістичний „Дейлі Геральд" вбачає плятформу для переговорів у бажанні Хрущова, щоб Захід визнав Східню Німеччину, та в бажанні Заходу, щоб дістати ґарантії для свободи Західнього Берліну. Англійська публічна опінія стурбована загостреною міжнародною ситуацією і наполягає на поведення нових переговорів з Хрущовим, від яких вона сподівається — чи хоче сподіватися — облегшення ситуації. Цей момент використовують пацифістичні кола і ті всі, які завжди ще мають з часу війни ресантименти проти німців та схиляються до думки Хрущова про вічний поділ Німеччини. Зате уряд Мекміллена дбає дуже пильно, щоб зберігати єдність західнього фронту і щоб союзники Англії з НАТО не закидали Англії угодівських тенденцій.

У Женеві отримано алярмовий звіт про відносини в Ляосі

Женева. — Міжнародня контрольна комісія, до якої належать Індія, Канада і Польща, надіслала Женевській конференції про Ляос, яка засідає вже впродовж трьох місяців, алярмуюче звідомлення про потайні військові приготування обох сторін —прозахіднього табору прем'єра Буна Ума й комуністів. Кантрольна комісія висловлює острах, чи ті приготування не мають на цілі нового вибуху воєнних дій у ляоській громадянській війні, але водночас признає, що сама вона, Міжнародна комісія, не всилі „активно переводити нагляд" над діями обох сторін. Звіт Контрольної комісії адресований на руки англійського і совєтського „співспонзорів" Женевської конференції. Кажеться у ньому, що намагання спонукати обидві сторони в Ляосі, щоб вони відновили переговори про формально підписане перемир'я не дало позитивних наслідків. Кандидат на невтралістичного прем'єра Суванна Фума і комуністи спротивились теж, щоб та Міжнародна контрольна комісія брала участь в переговорах над створенням одного коаліційного уряду в Ляосі, бо мовляв — це внутрішня справа Ляосу, до якої Міжнародній контрольній Комісії нема ніякого діла. Тимчасом Женевська конференція все ще черепашим темпом дебатує над ґарантіями для незалежної і невтральної держави Ляосу та над тим подібними справами.

У СВІТІ

● **До Пейпінґу** прибула совєт. торговельна місія під проводом заступника міністра закордонної торгівлі Павла Кумикіна. Совєтсько - китайські торговельні переговори ведуться вже від лютого ц. р. З уваги на нову харчову катастрофу в комуністичному Китаї Совєти дозволили йому відкласти сплату довгів на 5 років і дали йому дальшого кредиту на 5 мільйонів тонн здебільша українського цукру.

● **Тамара Тітова**, 24-річна дружина астронавта майора Германа Тітова, впродовж 25 годин стежила за радіо-телевізійними повідомленнями про лет свого чоловіка. В її товаристві була дружина другого астронавта Валентина Ґаґаріна. Совєтська преса подає про це „серцетроґательну і душещепательну" історію, яка має ту хибу, що всі історії поширювані про ті космічні лети: ніхто не всилі провірити, скільки там правди, а скільки пропаґандивної фантазії.

● **Австрійська поліція** викинула з кордонів Австрії групу західньо-німецьких таборовиків-вакаціонерів, які в провінції Горішньої Австрії розтаборились над одним з тамошніх озер, ходили в партійних уніформах з гітлерівського часу і співали нацистських пісень.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25—Jersey City and Foreign Rates:: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

ОН в теперішній кризі

Теперішня ситуація в Об'єднаних Націях досить парадоксальна: з одного боку виявляється, як у кожній поважній міжнародній кризі, нездатність Об'єднаних Націй розв'язувати гострі міжнародні проблеми, з другого боку щораз більше справ американської закордонної політики переходить на форум Об'єднаних Націй, стаючи турботою не так державного секретаря Діна Раска, як амбасадора ЗДА при ОН, Адлея Стівенсона. Обидві сторони цієї медалі Об'єднаних Націй мають логічне виправдання. Здатність Об'єднаних Націй конструктивно ладнати міжнародні конфлікти зменшилась після збільшення членства ОН до 99 держав та з кампанією Совєтського Союзу проти нинішньої структури Генерального Секретаріяту і персонально проти особи генерального секретаря Даґа Гаммершилда. Але водночас новоприбулі члени Об'єднаних Націй, головно малі й бідні муринські держави, гордяться цим своїм новонабутим членством та прив'язують до Об'єднаних Націй великі надії, а брутальні атаки большевиків проти Гаммершилда, з ясною ціллю або підпорядкувати ОН Москві або знищити цю установу, змобілізували на оборону ОН не тільки ввесь Захід, але й навіть такі невтралістичні країни, як Індія і Ґана.

Таким чином ніхто навіть не думає, щоб нинішню кризу довкола справи Німеччини й Берліну могли розв'язати Об'єднані Нації. Але ЗДА не виключають, що заскаржать Совєтський Союз до Об'єднаних Націй, щоб на їх терені виявити колоніяльно-імперіялістичні цілі, скриті за хрущовським пляном тривкого поділу Німеччини й підпорядкування Західнього Берліну під комуністичні впливи. Рада Безпеки ОН була нездібна поладнати мирно справу французько-туніського конфлікту за Бізерту. Але азійсько - африканський бльок не вирікся надій, прив'язаних до Об'єднаних Націй та зібрав потрібних 50 підписів для скликання надзвичайної сесії в цій справі.

Адлей Стівенсон, користуючись поважним персональним авторитетом, грає передусім головну ролю оборонця нинішньої структури Генерального Секретаріяту ОН, з незалежним одним генеральним секретарем, керівником тієї установи. З'єдинені Держави платять кругло одну третину бюджету Об'єднаних Націй, але вони покривають й половину коштів утримання міжнародного війська ОН в Конґо, три четвертих коштів на військо ОН в обширі Гази на ізраїльсько - арабському кордоні, кошти утримання мільйона арабських втікачів з Палестини та кошти оборони Ляосу і Південного В'єтнаму проти комуністичної аґресії. Все це разом, на думку Вашинґтону, коштує менше, ані ж коштувала б безпосередня американська збройна інтервенція в усіх цих країнах. Більш-менш так само міркують азійсько - африканські країни, яким більше „виплачується" втримувати одну дипломатичну місію в дорогому для них Ню Йорку, ніж десяток таких місій в різних столицях світу.

На денному порядку найближчої сесії Генеральної Асамблеї, що збереться на другий місяць, будуть знову „хронічні" справи як міжнародне роззброєння, і такі болячки, як американсько - кубинські відносини, що їх ОН не всилі розв'язати. Проте однаково остання крадіж американського літака „Електра" аґентами Фіделя Кастра, як і скарга віце - президента вільного Китаю Чен Ченґа проти заміру визнати Зовнішню Монголію й допустити до дебат над членством комуністичного Китаю в ОН, ці справи теж відбились відгуком в Об'єднаних Націях. І Стівенсон підготовив теперішню пан-американську конференцію в Пунта дель Есте в Уругваї та Стівенсон їздив до Парижу у справі Бізерти. Американські журналісти, підсумовуючи всі плюси й мінуси Об'єднаних Націй, доходять до висновку, що, хоч та міжнародна установа спаралізована совєтським „вето" і не має виконної сили, проте — якби її не було, то треба би її створити.

З метою екстермінації націй

В опублікованому дня 30-го липня ц. р., обширному проєкті нової програми Комуністичної партії Совєтського Союзу для „національного питання" відведено тільки один — четвертий з черги — розділ у другій її частині.

Розділ цей під назвою „Завдання партії в ділянці національних взаємин" вимагає не тільки уваги, але й докладної аналізи, бо в ньому з'ясована і накреслена у завуальований „діялектичний" спосіб уся програма совєтської комуністичної партії в напрямку остаточної „розв'язки" національного питання в СССР, своїм кінцевим результатом подібної до тієї, яку Гітлер був видумав для жидів та інших народів.

Починається цей розділ несподіваним твердженням, що „в умовах соціялізму відбувається розцвіт націй й укріпляється їх суверенність" і зараз же за цим цей „розцвіт" і „суверенність" ілюстровані такими фактами, як те, що посилена виникненням нових індустрійних центрів, „освоєнням" цілинних земель і розвитком транспорту „рухливість населення" сприяє поширенню „взаємного єднання" народів СССР, що границі між союзними республіками втрачають все більше своє значення і що в совєтських людей різних національностей, об'єднаних в „одну сім'ю" спільними життьовими інтересами, виробилися вже „спільні риси духового характеру". Усе це визначає, що розцвіт і суверенність націй розуміють автори програми, як їх найтісніше зближення а то й повну інтеґрацію в одній „комуністичній сім'ї".

Що саме така мета присвічує кремлівським самодержцям, свідчать і дальші уступи, в яких стверджується, що „розгорнуте комуністичне будівництво визначає новий етап в розвитку національних взаємин в СССР, характеристичний дальшим зближенням націй і досягненням їх повної одности" та що „з перемогою комунізму в СССР відбудеться ще більше зближення націй, зросте їх економічна й ідейна спільність, розів'ються спільні комуністичні риси їх духового характеру". В цих ствердженнях увесь віз і перевіз совєтської національної політики — тенденція до повної ліквідації не-російських народів шляхом їх злиття в одну „совєтську націю". Підкреслена ця тенденція ще й застереженням, що „затирання національних окремішностей вимагає куди довшого часу, як ліквідація клясових різниць".

З такої основної „бази" виведені в дальшому і всі актуальні завдання Комуністичної партії Совєтського Союзу в ділянці національних взаємин. Всі ці завдання спрямовані на ще більше з'єднання і зближення підсовєтських національностей, особливо ж з допомогою всебічного розвитку... господарства совєтських республік, посиленого розвитку „соціялістичної культури", спрямованого на „ідейну однісь націй і національностей" і з допомогою „всебічного розвитку нових, єдиних для всіх націй революційних традицій будівників комунізму". Тенденція до цієї одности підкреслена і в ділянці мовної політики, в якій заґарантована буцімто свобода для кожного громадянина говорити і вчити своїх дітей бажаною йому мовою, але в якому підкреслене водночас „позитивне значення" процесу „добровільного вивчення" російської мови, яка стала вже „спільною мовою міжнаціональних взаємин і співпраці всіх народів СССР". Останнє із приведених у програмі завдань стосується боротьби з „виявами і пережитками всякого націоналізму і шовінізму" і кінчається воно рішучим попередженням, „що кожна совєтська республіка може далі процвітати і закріплятися тільки у великій сім'ї братських соціялістичних націй СССР".

Із цитованих стверджень і завдань виходить виразно, що національна політика совєтської компартії спрямована в цілому і в основному не на розквіт і закріплення суверенности націй, але на їх повну екстермінацію, як самобутніх, окремішних і суверенних національних організмів.

ЛИСТИ ДО ПРЕЗИДЕНТА

Голови держав діставали і дістають велике число листів від приватних громадян і урядових осіб, своїх і чужих, але, здається, ні один голова держави в цілому світі не дістає стільки пошти кожного дня, що Президент ЗДА.

Щодо цього то теперішній президент Кеннеді побив всі дотеперішні рекорди, бо його пошта виносить пересічно по 20.000 листів тижнево, на два рази більше від того, що отримував президент Айзенгавер.

До Президента пишуть листи звичайні американські громадяни і численні люди з різних закордонних держав. Пишуть листи до мешканця Білого Дому конґресмени і сенатори ЗДА та визначні політики з чужих країн. Висилають листи амбасадори, акредитовані у Вашинґтоні. Пишуть діти, листи яких становлять 10 відсотків всієї пошти Президента. Звертаються листовно до Президента члени його родини та його приятелі.

Тепер Президент, після більше як піврічного побуту в Білому Домі, має досвід, як відноситися до своєї пошти. Але не так воно було 21-го січня, в першому дні після Президентової інавґурації.

Після 9-ої години вранці президент Кеннеді з'явився тоді в Білому Домі і попросив свою особисту секретарку п-і Евелін Лінкольн, щоб подала йому його пошту. Вона подала йому купку депеш, що щойно надійшли. Президент спитав після цього, чи він не дістав жадних листів. Секретарка була збентежена, бо в поштовій кімнаті Білого Дому впродовж двох тижнів назбиралося було вже 87.000 листів, і урядовці щойно почали були їх сортувати.

При кінці першого дня урядування Президент дістав на стіл скирту листів дві стопи заввишки. Але він вже не мав часу їх читати, бо був чим іншим зайнятий. Президент вже першого дня заявив, що він сам хоче бачити всю пошту, бо не хоче, щоб хтось інший вирішував, що має йти перед Президента. Очевидно, що і він і його поштові урядовці не знали тоді ще того, що це є неможливе навіть тоді, якби Президент нічого більше не робив, тільки займався поштою.

Тепер поштою займаються численні урядовці, як про це пише Роберт Кен в тижневику „Сатардей Івнінґ Пост". Привезені в мішках листи висипають на окремі таци і там їх пускають через флюороскоп та попри прилад Ґайґера, щоб перевірити, чи немає в них чогось небезпечного для здоров'я. Коли заходить якась підозра щодо безпечности листа, тоді той лист іде до окремої вагонетки недалеко поштової кімнати, де він не може спричинити шкоди, і де його докладніше перевіряють.

В іншій кімнаті сортують листи. Окремо відкладають листи до Президента, пані Кеннеді, до особистої лікарки Президента п-і Дженет Тревелл, до різних Президентових асистентів. Ці листи відсилають до адресатів. Президентові листи складають окремо на купки. Вже ствердили, що кожна 33-цалева купка має приблизно 1.000 листів.

Аж тепер складають ці листи на довжелезний стіл, при якому починає працювати головний поштмайстер Білого Дому Томас Р. Педжетт та його два помічники Марґарита Мондок і Одрі Фолконер, які всі три разом працюють в цій ділянці вже 58 роки.

Сортують листи до Президента, відкладаючи окремо пошту від членів Конґресу, амбасадорів і чужих урядів; від дітей, що пізнати по дитячій базґранині; листи від Президентової родини і приятелів і т. п. Одночасно відкладають ті листи, які треба передати Президентові.

Різнородні є адреси на ковертах. Найрізнородніші, щодо правопису, написання Президентового імени, подавання різних стейтів, в яких нібито є Білий Дім (Мериленд, Вашинґтон, Вірджінія). На деяких ковертах є нарисований тільки Білий Дім.

На деяких ковертах є написи, що листи є „негайні", або що „їх може відкрити лише сам Президент", але поштова служба Білого Дому не звертає на це уваги і передає Президентові тільки ті листи, які дійсно туди належать, згідно з волею Президента.

Найрізнородніший є зміст листів до Президента. Одного дня поштові працівники прочитали такий лист: Дорогий Джеку! Я хотів би якнайскорше Вас бачити. Будьте здорові, Джеку! Боббі". Працівники легко відгадали, що автором листа був 7-річний син Президентового брата Роберта Кеннеді. За кілька днів Боббі відвідав Президента і подарував своєму дядькові — саламандру.

Посортовані листи відчиняють за допомогою електричного відкривача. 12 працівників читають листи. Кожного року коло 20.000 листів відсилають до Секретної Служби, з того тільки яких 500 є такі, що вимагають слідства. Представник Секретної Служби заявив, що американські громадяни мають право критикувати Президента, але не мають права йому погрожувати.

Тільки мале число листів іде на стіл Президента, бо всі інші листи полагоджують самі урядовці, якщо треба відповідати на кореспонденцію. Президент хотів би бачити принаймні 50-ий лист із кожної групи. Одного дня дійшли до Білого Дому листи з таким змістом: про Кубу, Ляос, космічні простори, Т-во ім. Джана Бирча, і запрошення від дівчини з Оклагоми прибути на її ґрадуацію в школі.

Президент у своїй промові з 25-го липня просив американців, щоб посилали йому свої поради, як розв'язати берлінську кризу. Від того дня до 4-го серпня прибуло 20.000 листів, в яких є різні поради Президентові в найрізнородніших справах, включно до вимови Президента. А один непідписаний автор листа дораджує вишколити якогось аґента, який пішов би до СССР і там — вбив Хрущова. Цей крок, на думку автора, не був гірший від того, що зробив Давид із Ґоліятом...

БАТЬКИ! Зв'яжіть замолоду Ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами Батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб запевнити їй кращу будучність, а нашій громаді у вільнім світі нового свідомого члена!

ЖИТТЯ У ЗАХІДНЬОМУ БЕРЛІНІ

Берлін. — „Не тільки комуністи, але й сили природи сприсяглись проти нас" — каже мій старий друг, виґріваючи спину під проміннями штучного сонця. Більшість каварень перейшла так само як „Кафе Брістоль" на Курфюрстендам, у якій сидимо цього серпневого вечора, на передчасно оґріваних терасах, щоби публіка не втікала до теплих хат.

Серед моїх знайомих немає нікого, хто не вживав би від місяців центрального або електричного оґрівання. Бо ж такого літа, як у цьому році, давно вже не було. Крім кількох днів у червні, коли температура підскочила нагло до 40 ступенів Цельзія, день у день холодно, мокро або вітряно. Вдоволені тільки власники магазинів з коксом, вугіллям і бензиновим топливом. Але що мають робити власники численних ресторанів, каварень у підміських околицях як Ґруневальд, Теґель, Целендорф чи Ваннзее, які живуть з прибутків від проґульківвців? Їхній „бізнес" виглядає цього року безнадійно. Так само оґірчені власники кіосків з солодощами, морозивом, „Кока Коля" над берлінськими озерами та їхні колеґи з випозичалень лодок, вітрильників і каяків.

На літній випродажі конфекції в елеґантних крамницях як Ґорн чи Браун, можна за пів ціни купити чудові моделі суконок, пляжових строїв, купальних костюмів. Так кінчається сезон, який зовсім не почався.

„Це була моя остання відпустка у Німеччині" — можна чути щодня одну й ту саму фразу від людей, які мерзли над морем або в горах. Не тільки бо Берлін мав погане літо. Ціла Німеччина нарікає на жахливу погоду. Коли ж побачите всеж таки засмажені на сонці красуні, то можете бути певні, що це сонце привезене з південних країн: Еспанії, Італії або Греції. Що ж дивного, що хто ще чує відпустку перед собою, летить літаком, їде автом, рідше автобусом, а вже зовсім рідко залізницею туди, де „мурована погода". Правда, хоч тут панує „просперіті" й безробіття зовсім зникло, не всі можуть собі позволити на такі довгі і коштовні рейди.

Назагал, життьовий стандарт росте безупинно. Він напевно ще нижчий ніж у З'єдинених Державах Америки, Швеції чи Швайцарії, але вищий ніж, скажімо, у Великій Британії чи у Франції. Це видно при закупах у крамницях, де щораз більше продають дорогоцінних і люксусових товарів. Німецькі продуценти мусять щораз більше старатись, щоб витримати конкуренцію з закордонними продуктами. Італійські черевики для дам, французькі перфуми, англійські светри, плащі, „твінсети", шкотські спідниці, південні овочі — конкурують з успіхом з благами німецького походження. Смажена курка й кавказький шашлик витиснули з вуличних будок традиційну берлінську „боквуршт", не говорячи вже про колись так дуже тут популярні картопляні пляцки, „картоффельпуффер". Також шкотська віскі і французьке вино витискають поступово давній „корн" себто горілку й пиво.

Взимі смак публіки міняється. Серед берлінських багатіїв виходять з моди величезні американські авта. Їх місце займають французькі „Сітроени" з розкішною модерною формою або італійські машини „Альфа - Ромео" чи „Лянчія".

Минулась мода на популярні колись російські ресторани. „Мазурка" мусіла зліквідуватись, „Бояр" ледво клигає. „Балаґан" — животіє. Зі старих, як „Яр ам Цоо", „Тройка" чи „Медвєдь" не осталось й сліду. Зате проспе-рують знаменито численні китайські ресторани: „Гонґ-Конґ", „Кантон", „Лінціян" та декілька інших, французькі, італійські та скандинавські й один чеський.

Змінився й образ міста. Кілька років тому прощали ми востаннє старий, добрий трамвай лінії 176 на Курфюрстендамі. У міжчасі трамваї позникали майже з усіх головних вулиць. Уступили незмінним, хоч змодернізованим, двоповерховим автобусам.

Не та вже, що колись була архітектура. На місце сірих, бездушних нацистських будівель підносяться стрункі, сміливі формою й конструкцією, блискучі склом, металем та фарбою доми.

Тільки там, де колись бурлило життя, себто на залізничих двірцях — сьогодні пустка. На руїнах пишного Лертер Бангоф, чи метушливого Ангальтер Бангоф — ростуть, як колись у козацькому степу, високі бур'яни. Поїздам звідтіля нікуди їхати. Бур'янам не грозить небезпека. Тільки через Бангоф Цоо пробігають, затримуючись коротко, два чи три рази на день так звані міжзонові, далекобіжні поїзди. І лише на невеликих провізоричних двірцях у Ліхтерфельде, Теґелі й на Шарльотенбурґу — відходять військові транспорти американців, французів і англійців. А площа Штутґартер Пляц змінилась у великий автобусовий двірець, звідкіля день і ніч від'їжджають автобуси до Західньої Німеччини. А над містом гудуть літаки, що перевозять пасажирів і вивозять щодня сотні утікачів, які всіми шляхами покидають східньо - німецький „соціялістичний рай" Ульбріхта.

А. Кораб

ГЕЙ, НОВИНА Ж ТО, НОВИНА...*

В Москві опубліковано нову програму Комуністичної Партії Сов. Союзу, що, за словами совєтської преси, має бути програмою „нової ери", нового „миру і щастя".

(З газет)

Гей, новина ж то, новина
Громом світ прошила,
Що в „раю" стару систему
Нова заступила.

Тож часу дарма не гайте,
Манатки збирайте
Та до „раю" журавлями
Мерщій відлітайте.

Там задармо дадуть їсти
Ще й водки попити...
Не кажуть лиш в тій новині,
Хто буде платити.

Всі задармо будуть спати
У пишних палатах...
Не пишуть лиш, чи у фраках,
Чи в суцільних латах.

Будуть дармо проїжджатись
„Тролей-автобусом"...
Та не кажуть, чи в колгоспи
Гнати будуть мусом.

Приберуть ще й дармо трупа
В останню годину...
Не кажуть лиш, чи відкриють
Залізну куртину.

Чи ж не рай це, добрі люди,
Вуде в совкраїні,
Чи ж не варто нам радіти
Щасливій новині?

Всі, хто вернеться, дарунки
Одержить по мірі,
Втричі, вдесятеро, всоте
По кріпацькій шкірі.

Тож не гайтесь відлітати,
Готуйтесь з ще нині...
Хто ж спізниться, канчуками
Пратимуть по спині.

Отака у цьому „раї"
Новина бурхлива...
Вона правду всім відкрис,
Хоч яка „щаслива"!

МАТВІЙ КОСТИШИН

Серпень 1961.

* Цю актуальну сатиру надіслав редакції „Свободи" для надрукування п. Матвій Костишин, один із найстарших українських поетів З'єдинених Держав Америки, активний співробітник „Свободи" і її видань, особливо ж альманахів, з 1918 року. Народжений 1888 року в Деговій на Рогатинщині, Матвій Костишин прибув до Америки 1913 року і в 20-их та 30-их роках був визнаний, як офіційний поет американської України. Надрукований вище вірш це — по довгих роках мовчання — перший виступ 74-літнього поета на відкритих йому завжди сторінках „Свободи".

Жінки на вакаціях

Є на землі такі слова, що не старіють:
Буря і вітер, вода і сонце
і трава —
Лиш там, де вже душа німа,
Словам тим одгуку нема.
— Максим Рильський.

Прийшли довгождані, налиті сонцем дні літа, коли в задушливому, сповненому порохом і бензиновими випарами місті родиться туга за пахощами землі, вільним простором, теплим повівом трав, шепотінням нив, прибоєм морських хвиль, шумом прозорих рік... коли всі ці невиразні поетичні ремінісценції переконують, що нема нічого кращого від поцілунків сонця, від обіймів свіжого вітру, від солодкого спочинку на дозвіллі...

Прийшов час і на одне слово, що невпинно кружляє в повітрі: вакації! І, здається, нічого іншого не чутно, як: „За місяць, за тиждень, завтра їдемо!" А враз із тим опановує непереможне бажання оновлення нашої зовнішности, щоб повернутися помолоділими, кращими, жвавішими.

І не тільки зовнішньо. Внутрішня зміна має нам принести обнову духових сил на цілий прийдешній рік. З „оновленої шкіри" нашого тіла, з його смаглої золотіні мають променувати веселість, динамізм, радісна відпорність і готовість ставити чоло життьовим ударам, замість коритися їм у несміливості, в нерішеності, в несилі.

Щоб досягти цих найцінніших вакаційних надбань, треба заздалегідь продумати ввесь плян проведення вільного часу і укласти його згідно з вимогами здоров'я, і вдачі, що не в кожного однакові. Проте, всім добре втекти від буденних турбот, від галасливої метушні, змінити заняття, а то й пірнути в безділля, щоб дати відпругу нервам, відпочинок і силу духові.

Хутко проминуть літні дні, і від вересня аж до липня 1962 року знову верстатимемо довгу дорогу праці, утоми, клопотів і журби. Тому вакаційний час не сміє бути змарнований.

Не даймо, щоб понад нами і без нас пролетіло життєдайне літо!

10 ЗАПОВІДЕЙ ДОБРИХ ВАКАЦІЙ

1) Докладно продумайте перед виїздом вибір місця й спосіб проведення часу згідно з станом вашого фізичного й психічного здоров'я. Не дайте засліпити себе ні модою, ні снобізмом, ні навіть невиправданими сантиментами.

2) Живіть у вашому ритмі, тобто згідно з тим, що вам найбільше відповідає. Чи це мають бути проґулянки, гімнастика, спорт чи бездіялля, це тільки ви самі знаєте. Не віддавайте себе в неволю нікому й нічому.

3) Відбувайте вакації так, щоб набути добрих звичок на цілий рік: нахил до спорту, тілесні вправи, перебування на вільному повітрі...

4) Не зменшуйте часу призначеного на відпочинок, бо зменшите поважно його добрий вплив.

5) У перші дні вакацій призвичаюйтесь до нового способу життя, довгих ночей, що вам такими будуть здаватися. Здержуйтеся від далеких і втомлюючих проґулянок.

6) Не кидайтеся жадібно на здогадні приємності, розваги, нове товариство, візити і т. п. За це скоро й коштовно платиться здоров'ям.

7) Не довіряйте зміненим харчам у великій кількості, особливо в перших днях. Люди хворіють, коли хочуть за всяку ціну „використати" все. А втім, не забувайте про городовину й овочі в сирому стані.

8) Розважайтеся, веселіться, бавтеся, але будьте непоступливі щодо годин вашого сну. Це єдина нагода в році, коли ви можете виспатися досхочу.

9) Навчіться нового роду спорту: плавби, плавання в човні, наколесництва...

10) Одною з найважливіших передумов корисних вакацій є безжурність. Не беріть з валізкою ваших клопотів. Забудьте про них, і вернетеся багато сильніші.

К. Ф.

Життєве забезпечення це також ощадність. В потребі одержите позику на свою грамоту. Забезпечіться в Українськім Народнім Союзі.

Д-р Олександер Ю. Рудницький

ПОХОДЖЕННЯ НАЗВИ Й СЛОВА „УКРАЇНА"

(5)

Слова „україна" в Іпатському літописі не можна також інтерпретувати як „межівну" землю у відношенні до Київського центру (М. Грушевський, Дм. Дорошенко, Я. Рудницький) тому, що

1) слово „україна" Іпатського літопису було взяте з народної мови (в цьому не може бути сумніву) і, як таке, воно вже з своєї семантичної природи не могло означати „межівної" землі якоїсь держави;

2) в народній словесності „україна" ніколи не мала значеневого відтінку „межівної" землі;

3) поняття „межівної" землі (певної держави) могло бути введене до мововжитку тільки панівною верствою, яка була носієм державної організації. Прикладом уведення такого поняття є німецькі чи англо - саксонські „мархії", зорганізовані на чужій (слов'янській чи кельтській) території. Ні одна з українських земель не була „мархією" в тому розумінні, і тому не диво, що такого поняття „україна" не знають ні найстарший літопис Нестора (доведений до 1110-го року), ні договори з греками, ні „Руська Правда", не знає його також церковно - слов'янська мова, якою написано перші пам'ятки староукраїнського письменства;

4) Наприкінці XII століття, коли вперше з'явилася писана згадка про „україну", Київ уже давно перестав бути державно - адміністративним центром для українських земель. Остаточне роз'єднання земель Київської Руси на самостійні князівства сталося сто років раніше після договору князів у Любечі (1093). і це підтверджується також фактом що: „Переяславці боронили свою незалежність і від сусідніх князів — київських і чернігівських, і тому з більшою охотою приймали суздальських" (Енциклопедія українознавства, Мюнхен-Ню Йорк 1949, ст. 423). Спорадичне вживання нашими літописцями слово „україна" навряд чи відноситься до державно-політичної організації поодиноких земель та їх „межівного" положення у відношенні до Києва, а радше є вислідом спонтанного просякання народнього мововжитку в тогочасну книжку мову. Вживаючи поняття „україна" при різних нагодах, літописці хотіли відзначити існування землі, на якій трудилися широкі не-ідентифіковані маси хліборобського населення у протиставленні до панівної верстви й городів, які були символом февдального правопорядку.

Згадки про „україну" знаходимо і в інших місцях Іпатського літопису, в Галицько-Волинському, а також у північно - руських літописах, в Пересопницькій Євангелії й пізніше у т. зв. Козацьких літописах. Зацікавлених у цій справі відсилаємо до цитованих праць С. Шелухина і Я. Рудницького.

Приймаючи пояснення слова „україна" так, як його ми з'ясували, тобто місцевої „україни" без огляду на те, чи ця „україна" знаходиться „на межі" чи „всередині", на українських чи не-українських землях, чи вона земля старовинного родового поселення, новітнього типу, чи вже ширша спільнота, зв'язана з певною територією, — легко можна вияснити поодинокі місця, де це слово вживається в літописах чи в інших пам'ятках українського письменства. Ми не будемо мати труднощів, щоб пояснити, звідки взялися „україни" на Московщині, Угорщині, Волощині, в Німеччині, в Юдеї, Галилеї і навіть в Африці (пор. цитовані праці С. Шелухина й Я. Рудницького). Нам навіть не тяжко буде вияснити те місце в Галицько-Волинському літописі, де говориться (під 1268 роком), що „ляхове-україняне" перестерегли холмщаків про напад польського війська, і ці підготовилися до відсічі" (Я. Рудницький, оп. цит., ст. 48). Ляхове-україняне — це мирні хлібороби, яких чужі воєнні авантюри польських князів-февдалів, це „ляхи" (поляки), жителі „лядської" (польської) „україни"-поселення, яке знаходилося в сусідстві з холмською землею.

В такому розумінні вживає поняття „україна" також автор-перекладач Пересопницької Євангелії з 1556-61 років. Для прикладу наведемо кілька місць так, як їх подав С. Шелухин у цитованій нами праці (ст. 118-19). „Тогды тым которыи били в земли жидовской нехай утекают на горы, а которыи в середині его (Ієрусалиму) — нехай выидут, а которыи на украинах — нехай до него не входят" (Лука XXI, 21-2). „Вышол з Галилеи и пришол в украини иудейскыя по онуи стороні Іордана" (Марко VIII, 1). „И плынул до украин долманутских" (Марко VIII, 10). „Украіни" Пересопницької Євангелії це — або хліборобські поселення поза містом, або взагалі те, що в англійській мові означається словом „кантрисайд" у протиставленні до міста-города, осередку політичної адміністрації, судівництва, торгівлі й промислу.

НАШИМИ ЩЕДРИМИ ПОЖЕРТВАМИ ЗБУДУЙМО У ВАШИНГТОНІ ПАМ'ЯТНИК, ДОСТОЙНИЙ ВЕЛИКОГО ШЕВЧЕНКА, УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ І АМЕРИКАНСЬКОЇ СТОЛИЦІ!

Фортеця української культури в Шикаґо

(ШКОЛА ПРИ ЦЕРКВІ СВ. МИКОЛАЯ)

У самому серці українського Шикаґо, гордо височіють бані монументального візантійського мистецтва — це величная святиня, ім'я якій українська греко-католицька церква св. Миколая. Перші відважні піонери нашої нації ще в кінці минулого століття прибули сюди. Гнані матеріяльною нуждою і політичними переслідуваннями на рідних землях в пошуках кращої долі вони прибули до землі Вашингтона. Уже чимало написано спогадів про перші кроки наших земляків у новому світі, одначе ще багато й недописано. Зокрема, роля українських святинь, як центрів духового життя, як фортець української культури, що так безкорисно, жертвенно і з посвятою заклали перші камінчики в розвиток української культури в новому світі поселення, далеко ще не є вияснена.

Понад 40 років тому Сестри Василіянки в неопалених пивницях, в напівтемних кімнатах під церквою св. Миколая почали свою працю з дітьми українських поселенців. Без відповідних підручників, без належного шкільного устаткування, без будь-якого навчального приладдя, перші відважні Сестри засвітили каганчик рідного слова в пивницях шикаґівської святині.

Але відійшли в забуття ті примітивні клясні кімнати в пивниці, бо сьогодні церква св. Миколая міцно підпирається модерними будовами величавої української цілоденної школи того самого ім'я, що нараховує в своїх стінах близько півтори тисячі галасливої дітвори. Сьогодні церква св. Миколая стала справжньою фортецею української культури в Шикаґо, стала тією кузнею, про яку писав ще в минулому столітті Іван Франко. Так, насправді тут кують ясну духову українську культурну зброю, тут з незвичайною і безкорисною посвятою Сестри Василіянки навчають і виховують наших дітей, щоб не загубилися в великому чужинецькому морі. Вони з прищепленням знань нашої нової батьківщини, не забувають надати й знань з мови й культури країни походження батьків дітей. Дружньо злютована учительська громада під досвідченим керівництвом директорки школи Високопреподобної Сестри Хризанти, з посвятою виконує найшляхетніші завдання. Хто хоч трошки уявляє собі цілу складність навчально-виховного процесу, той може собі уявити, яких сталевих нервів потрібно мати, яку невгасиму енерґію, жагучу любов до свого діла, педагогічний досвід, щоб дати раду півторі тисячній масі отих наших маленьких громадян, що виром вирують на перервах по коридорах, що хотіли б головами ходити на шкільному подвір'ї. Той дитячий понадтисячний рій треба скерувати у правдиве виховне річище. І наші вихователькі цього блискуче досягають.

Але ми були б у великому боргу перед будівничими та опікунами школи, якби обмежилися лише до ствердження сьогоднішнього стану школи св. Миколая в Шикаґо та відданою працею учительської громади Сестер Василіянок. Ми зробили б непростиму прикрість тим, які здвигнули той монументальний храм української культури, що його побудувала мозолиста рука українських батьків під проводом колишнього пароха Всч. о. д-ра М. Ваврика, нині професора колеґії св. Йосафата в Римі. о. д-р. М. Ваврик залишив у пам'яті батьків школи спомин невсипущого організатора і духового опікуна молоді. Отець Доктор ночі не досипав, ніколи не рахувався зі своїм відпочинком. Він горів великою ідеєю побудови храму української науки.

Але давно вже затвердилося прислів'я, що і найліпший генерал без війська не в стані нічого зробити. І тому не смімо промовчати того великого війська-батьківського комітету в кількості 850 осіб, що безкомпромісово боролося за побудову школи. Ідея побудови нової школи в Шикаґо давно зродилася в членів парохії, але до здійснення її прийшло в 1958 році, коли Батьківський Комітет під проводом інж. Дмитра Григорчука, почав активно здійснювати свою мрію. Управа Батьківського Комітету заініціювала найперше самообкладення батьків по сто долярів від родини і ця ініціятива без найменших перешкод пройшла серед батьків. Створено спеціяльний Будівельний Комітет під проводом відомого громадського діяча п. Івана Дужанського. І машина працювала. Українські інженери під керівництвом інж. Ярослава Романюка опрацювали будівельні пляни і розробили технічно-конструктивні ескізи. Усе пішло в рух. І в 1960 році будову урочисто освячено і передано виховникам. Лише будова нових корпусів школи коштувала $150,000.

Підводячи підсумки минулого навчального року, голова Батьківського Комітету інж. Д. Григорчук з задоволенням звітував, що цього року вперше в історії нашої школи був найбільший випуск (градуація) 186 юнаків і юначок, які урочисто у випускних уніформах продефілювали перед очима виховників і батьків. Це була незабутня демонстрація наших наймолодших, які в більшості народжені вже поза межами батьківщини, але й тут, на новій батьківщині, вони вийшли зі стін школи свідомі своєї приналежности до великої української нації, яка й тут, за свою національну окремішність, зберегла гордість приналежности до подоланої московським чоботом, але нескореної нації.

Інж. Д. Григорчук звітував, що цього року Комітет перевів чотири релігійно виховні реферати для батьків школи, що Управа Комітету перевела за минулий рік імпрези: День Першого Листопада. Сторіччя смерти українського пророка Тараса Шевченка, Миколаївський вечір, Вечір закінчення навчального року, а ще перед цим вечір художнього слова наших гумористів І. Керницького і М. Понеділка. Всі ці імпрези пройшли з великим моральним і матеріяльним зиском для школи; а також приявність і участь у вечері художнього слова нашого видатного українського чемпіона д-ра Сас Яворського лишили чудові спогади для батьків і дітей нашої шкільної громади.

Управа Батьківського Комітету зробила багато за минулий рік в мобілізації потрібних коштів для школи з імпрез, пікніку, продажу печива, що принесло п'ять тисяч долярів.

Як бачимо, безпосередній духовий зверхник і опікун школи Всеч. о. ігумен Інокентій Лотоцький мав повне право на випускному вечері школи відзначити вклад нашої громади у справу виховання наших дітей. о. ігумен має чим пишатися, бо під його безпосередньою опікою росте і квітне наше молоде покоління.

Теперішній парох о. д-р А. Пекар, хоч і є на цьому відповідальному посту зовсім новою людиною, але вже за короткий час, виявив любов до дітвори, свою невгасиму енерґію і посвяту духового пастиря і надхненника у піклуванні школою.

І, нарешті, коли хто спостерігав величавий виступ наших дітей 2-гоклясників, що цього року приступали до першого Причастя, коли ці стрункі колони наших найменших в кількості 120 осіб дефілювали вулицями Шикаґо, той ніколи не забуде цих картин з шкільного життя нашої громади.

Група батьків школи просила мене передати від їхнього імени найсердечнішу подяку духовим зверхникам школи, директорці Сестрі Хризанті, і цілому учительському персоналові наше найсердечніше батьківське Спасибі. Ми, батьки, цінимо вашу шляхетну і безкорисну працю, завжди готові на ваш заклик допомогти матеріяльно, чи морально у вашій великій справі, яку ви довершуєте своїми безкорисними і жертвенними подвигами у вихованні наших дітей. Нехай же Всевишній нагородить вас сторицею, а ми завжди готові на ваш поклик допомогти.

За дорученням групи батьків

Ю. Степовий

Сл. п. протопресвітер о. В. Вишневський

Париж. — Останнім часом українська громада в Парижі понесла важкі втрати. Відійшли у вічність пані Ольга Петлюра, проф. О. Щульгин, незвичайно заслужений громадянин і один з небагатьох українських промисловців І. Кирстюк, соліст Капелі О. Кошиця К. Миколайчук, о. диякон полк. Мацак, всіми люблений М. Гмиря. Ця довга листа померлих проріділа наші ряди, а зокрема ряди православної громади. А оце її вдарила ненадійна смерть її душпастиря, славної пам'яті протопресвітера о. Володимира Вишневського, що належав до піонерів УАПЦ, був справжнім борцем за Церкву під польською окупацією, що було однозначне з боротьбою за українськість її вірних.

Смерть прийшла ненадійно. Покійний мав всього 63 роки, не нарікав ніколи на брак здоров'я, хоч не був без недуг. Причиною смерти був соняшний удар, якого зазнав при виконуванні своїх душпастирських обов'язків. Не зважаючи на спеку, поїхав на провінцію, у поля Саноу, щоб там відправити Панахиди на могилах, що розкинені по селах і присілках цього сільсько-господарського району в долині річки Йонни. Повернувся в такому стані, що за три дні наспіла смерть.

Покійний походив з козацько-священичої родини, яка віддавна жила недалеко славного Берестечка на Волині. Батьки призначили його до світської професії і тому спрямували до торговельної школи в Крем'янці, яку закінчив з золотою медалею. Після цього склав конкурсовий іспит до Київської Політехніки. Але війна змусила перейти до артилерійської школи, яку закінчив також з відзначенням.

Молодого старшину важкої артилерії призначили в складі 6-го Сибірського Дивізіону на північний фронт і він брав участь в боях за Ригу. 1918 року перейшов на службу українській державі й щойно з відступом Українських Армій дістався на рідну Волинь, де учителював. Та священича традиція родини тягне й його. Коли 1924 р. відкрито при Варшавському університеті Богословський факультет, відразу вступив туди. Солідного й здібного студента помітив декан, Митрополит Дионісій, і призначив йому важку та відповідальну функцію — організувати бібліотеку новоствореного факультету. За 4 роки це стала одна з найкращих у вільному світі богословських бібліотек для тих, що хотіли б навчатися історії Православної Церкви та православної теології. Він же був і першим її бібліотекарем.

Та не тільки в науковій праці відзначився Володимир Вишневський. Він вів боротьбу за українізацію організованої праці студентів, домагався прав для української мови на факультеті та в інтернаті для студентів. Коли це не вдалося через спротив польських наглядачів та московофільського оточення Митрополита Дионісія, він перевів всіх свідомих українців-студентів до Української Студентської Громади. Влада відповіла на це погрозами позбавити тих студентів стипендій, але В. Вишневський і цьому перешкодив своїми добрими зв'язками з Митрополитом.

Діставши диплом маґістра богословських наук, він мав можливість залишитися на науковій праці при університеті. Але його тягнуло бажання безпосередньої служби своєму народові. 1928 року висвятився в священики з наміром працювати на Волині. Та там він мав вже славу „ізвєстного українізатора" і москвофільське духовенство кількох деканатів домагалося від Митрополита на Волинь його не пустити. Коли це стало відомим і польській владі, його призначили на загрожене польським наступом Підляшшя.

Тут саме розгортався наступ на українські церкви, які хотіли захопити поляки, щоб при допомозі латинщення польонізувати. Ставши місіонером Біло-Підляського повіту, що охоплював понад 50 парафій і 150,000 вірних, о. Володимир розгорнув безстрашну діяльність, щоб спаралізувати польський наступ. Поляки підступно захоплювали церкви. Основне завдання місіонера — не допустити до цього. І це йому вдалося. Вдалося навіть відвоювати частину вже забраних церков, чи то судом, чи то просто силою. Напр. в селі Курашеві поліція мусіла вживати не тільки палок, але й слізних газів проти селян, що витримали в церкві 10 днів облоги без харчів і води.

Та польська влада мала у своїх руках страшний засіб: беззахисність з правного боку Православної Церкви. Не було закону, що реґулював би її правне положення. У тимчасових правилах про взаємовідносини польської держави й Православної Церкви була така „точка 3.", яка говорила про льояльність священиків до держави. Її то й примінено до о. Володимира й його викинули з Підляшшя 1939 р.

Большевицька окупація застає його в селі Березному на волинському Поліссі, де його червоні окупанти кількаратно арештували. Мусів тікати до Луцька, де перебував аж до приходу німецьких окупантів.

У перших тижнях радости після відступу большевиків, коли ще німці не опанували положення, буйно розгорнулося українське життя. Отець Володимир кидається на відбудову українського шкільництва. Але цій діяльності німці швидко кладуть кінець і його Митрополит Полікарп призначає повітовим деканом до Ковля. Невелике це місто, але в повіті було 84 парафії і 240,000 вірних.

І тут праця не була легка: УАПЦ щойно відроджувалася на Правобережжі й усе треба було починати від початку, а при тому боротися з т. зв. автономістами, які визнавали Московського Патріярха, одночасно співпрацюючи з німцями — німці автономістів підтримували, бо була це антиукраїнська течія.

У другій половині 1943-го року, коли розгорнулись дії української партизанки, німецький окупант почав шаліти. Разом з кращими представниками української інтеліґенції, німці арештують і о. Мітрата Володимира, як закладника. Вирвавшися із рук Ґестапо, невтомний організатор займається підготовою переходу УАПЦ в умовини недалекої вже поновної червоної окупації. Але сам залишитися не може, як надто відомий, а тим і наражений на перший удар.

Через Варшаву евакуються до Німеччини разом з Архиєпископом Ніканором, теперішнім Митрополитом УАПЦ на чужині. 1948 року, на прохання українського громадянства у Франції, його призначив Митрополит Полікарп настоятелем парафії в Парижі. Тут він знову виявив свій талант організатора: духовна опіка сягає в ті околиці, де її ніколи не було за весь час існування української еміґрації в цій країні.

Сьогодні у Франції кільканадцять парафій, чотири священики, а трьох з-поміж них підготовив о. Володимир. Був він Адміністратором УАПЦ на Францію, Швайцарію, Еспанію та Італію, секретарем Священного Синоду й членом Вищої Митрополичої Ради. 1953 року, отримав найвищу нагороду, що її може мати біле духовенство — сан протопресвітера.

А при тому був він завжди активний у світському українському житті, другом молоді, учасником всіх доповідей і дискусій. З Покійним зійшла в могилу визначна постать боротьби за Українську Православну Церкву, відійшов Душпастир-діяч.

Вічна Йому пам'ять!

О. Д-вич

Роберт Кеннеді пояснював африканським муринам расові відносини в ЗДА

Абіджан. — Генеральний прокуратор Роберт Кеннеді, брат Президента, був — як вже була про це вістка — головним представником ЗДА на святкуванні перших роковин державности Побережжя Слоневої Кости в Африці. На пресовій конференції з участю коло 40 журналістів, між якими були й представники африканської преси, видавець американсько - муринського журналу та редактор африкансько-муринського журналу „Бінґо". Роберт Кеннеді відповідав на закиди африканців проти існуючих на Півдні Америки расових відносин. Генеральний прокуратор звернув увагу, що не можна оцінювати будь-яку країну по деяких її неґативних явищах, а по тому, яку політику веде уряд, як ставиться більшість народу до найважливіших справ та якими є розвоєві тенденції нації. Роберт Кеннеді підкреслив, що однаково американський уряд, як величезна більшість американців, а між ними й поважна частина мешканців Півдня, стараються направити расові відносини в південних стейтах. Такі прояви боротьби муринів за їх права, як так званий сидячий страйк чи автобусові подорожі волі — це теж докази конституційних свобід, використовуваних в боротьбі за расову рівність. Роберт Кеннеді признав, що змагання муринів за „право їсти в ресторані і їздити автобусом" — це принцип, що його мусять визнавати всі люди, в теорії і в практиці. Під час пресової конференції виявилось, що американські мурини не хочуть переїздити до Африки. Коли автохтонні журналісти дивувались цьому, приявні американсько-муринські діячі пояснили, що американські мурини вважають себе американськими патріотами, сприяють розвиткові Африки і подивляють африканський здвиг, але їх батьківщина — Америка.

Короткі Вістки

● Віце - президент Линдон Б. Джансон повідомив про склад сенатських делеґацій на міжнародні конференції, які відбудуться цієї осени: наради Міжнародної Парляментарної Унії в Брюселі від 14—22 вересня: Парляментарної Асоціяції в Лондоні від24-го вересня до 1-го жовтня; Конференція НАТО в Парижі — від 13-го листопада до 18-го листопада. Головою делеґації до Брюселю буде сенатор Алберт Гор, до Лондону — сен. Дж. В. Фулбрайт, а до Парижу — сен. Генрі М. Джексон.

● 7-го серпня жидівський шпиталь в Бруклині, Н. Й., почав нотувати скількість порошків із квітів трав, які спричиняють недугу так звану „гейфівер". Першого дня повітря ще не було занечищене цим пилком.

● Секретар оборони Роберт МекНамара обороняє своє становище, згідно з яким вищі військовики не повинні виголошувати політичних промов.

● Пакістан визнав закордонно - революційний уряд Альжиру з осідком в Тунісії. Це визнання скріплює морально-політичну позицію альжирсько-арабських націоналістів, що їх безпосередні переговори з французьким урядом знову розбилися.

Ділимося сумною вісткою з Друзями, Односельчанами, Рідними та Знайомими, що 6-го серпня 1961 року, у віці 38 років, відійшов від нас у Вічність

Стефан ОЛІЙНИК

Покійний народився в селі Садиґура — Буковина. До ЗДА прибув в 1949 році. Був організатором УПЦеркви в Вестбери, Н. Й. Член Парафіяльного Уряду, голова Будівельного Комітету при Свято-Троїцькій Парафії. Самою кращою рисою цієї людини було: віра в Бога, любов до України та любов до свого Народу. Покійний осиротив двох синів і одну доньку. Наймешому лише 8 місяців.

ПОХОРОН відбудеться в СУБОТУ, 12-го СЕРПНЯ 1961 року, з пох. заведення В. М. Сенко, до української православної церкви в Вестбери Н. Й., а відтак до Крінфілд цвинтаря, при 650 Насау Род, Гемпстед.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

НАСТОЯТЕЛЬ ПАРАФІЇ
ПАРАФІЯЛЬНИЙ УРЯД
СЕСТРИЦТВО СВ. ОЛЬГИ

Ділимося сумною вісткою з Ріднею, Приятелями та Знайомими, що дня 16-го липня 1961 року, на Рідних Землях в селі Маркові, пов. Підгайці, відійшов у Вічність, Наш Улюблений

МУЖ, БРАТ, ТАТО, ДІДО І ПРАДІДО,

бл. п. Михайло КАНЮКА

проживши 101 рік.

Похований далеко від нас, в рідному селі, де і народився 19-го січня 1860 року.

Горем прибиті:

дружина — МАРІЯ
сестра — АНАСТАСІЯ
діти — АНДРІЙ, ЄВГЕН, АННА І АНАСТАСІЯ
10 внуків і 8 правнуків

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

НЕДІЛЯ, 13-го СЕРПНЯ 1961:

ЛІТЕЛ ФОЛС, Н. Й. — Місячні Збори Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 330, в го. 2:00 по полудні, в Українському Домі. — Я. Мартинюк, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Місячні Збори Т-ва „Любов", Відд. 45, від год. 12:00 до 1:30 по пол., в Горожанському Клюбі при Френклін вул. — М. Сеник, секр.

П'ЯТНИЦЯ, 18-го СЕРПНЯ 1961:

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. — Збори Т-ва „Українська Січ", Відд. 170, в год. 6:00 веч., в УНДомі, при 90 Фліт вул. — І. Грабар, секр.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

Зміна адреси

До Адміністрації „СВОБОДИ"
81-83 Grand Street
(P. O. Box 346)
JERSEY CITY, N. J.

Долучаю 10 центів — прошу змінити мою адресу.

Моя СТАРА адреса була:
ЧИСЛО ВІДДІЛУ (якщо член УНС) ____________
Ім'я і прізвище ____________
Адреса ____________
____

Моя НОВА адреса така:
Ім'я і прізвище ____________
Адреса ____________
Адреса ____________
____

НОВІ ВИДАННЯ

ЗА ІДЕАЛ ЖИТТЯ

„НАШІ ЗАВДАННЯ", Митрополит Максим Германюк, ЧНІ, Вінніпеґ, 1960, стор. 176.

Під сьогоднішній час небагато українських книжок, що заторкують глибше й ґрунтовніше питання релігії, життєвих ідеалів, громадської думки тощо. Наші автори чомусь відходять від цих суттєвих питань, залишаючи їх на пізніше, коли для цього будуть більше сприятливі обставини. І так в цій ділянці виникає порожнеча, немає доброї книжки, яка з глибини душі автора розглядала б ці справи і, в міру можливости, давала б конкретну розв'язку, чи хоча б тільки і поштовх до розв'язки, чого так спраглений наш час. І тому, треба привітати книжку ВПреосв. Митрополита Кир Максима Германюка, яка є на часі, бо заторкує болючі питання наших днів.

„Наші завдання", що є збіркою статтей, які друкувалися в часописі „Поступ" від лютого 1959 до березня 1960 року, не є систематично оформленою працею, в ній не має єдности щодо тематики. Але вона має одну характеристичну рису, якої бракує іншим подібним працям. Автор широко врахував вимоги канадійської ментальности й побудував свою роботу так, що вона повністю відповідає потребам нашого континенту. Насвітлення цієї праці незавжди об'ємисті, вони короткі, але написані так, що спрямовують читача до самої суті справи. Вартість цієї книжки в тому, що вона конкретно обговорює наші завдання, подає, як їх зрозуміти й пристосувати до життя.

„Наші завдання" — це не тільки з'ясовані напрямні для людини в світовому суспільстві, але це рівночасно глибоко аналітична праця, що торкається українського життя і української людини поза межами рідного краю.

Автор розглядає Україну як незнищиму силу, що перетривала століття неволі, й сьогодні ще гнеться під большевицьким ярмом, але не капітулює, не здає своїх святих і законних позицій, бо вони їй Богом післані. Автор називає Україну нескореною і вірить в її відродження, в живучість її ідеології, в святість її великого майбутнього.

Найбільше чуття вклав автор в питання скитальців. Він відчув трагедію їх долі, зрозумів суть їх життя та терпіння. І він вважає, що ми зобов'язані їм допомогти, щоб розтопити хоч частинно криги їх нещастя і потішити їх в гіркому й незавидному житті. Питання скитальців, на думку автора, повинно бути використане, „щоб переконати через їхні терпіння цілий вільний світ про жахливе положення тих мільйонів невинних людей, які не мали змоги видертися з комуністичного пекла, і є нині змушені мовчки переносити всі ті фізичні й моральні тортури, що їх їм постійно завдає безбожний комунізм за залізною куртиною".

Автор глибоко зрозумів ціль світового конґресу українців і, як мало хто, надав їй динамічного характеру, поставив її в центрі загального світового змагання, бо тільки тоді зумісмо вийти на широку міжнародну арену й можемо „звернути увагу всього вільного світу на нашу всеукраїнську й вселюдську боротьбу".

В питаннях української мови в Канаді, автор точно передбачив хід справи: „Якщо ми рішені далі залишитися собою, тобто дійсно жити, духово діяти і при помочі нашої української мови творити нові духові й культурні вартості, Канада готова нам в цьому допомогти". І якраз, офіційне проголошення 9-го липня про введення української мови до середніх шкіл Манітоби від вересня 1962 року, є цією допомогою Канади, щоб ми залишилися собою, зберегли свої пребагаті культурні вартості і їх розвивали.

Книжка обговорює навіть питання архітектури й стилю наших церков у вільному світі. І тут, автор приходить до твердого переконання, що наша церковна архітектура, як зрештою й всі другі форми українського мистецтва, мусить йти за новими вимогами часу й приймати всі ті форми мистецького виразу свого нового окруження, які будуть могти промовляти до серця і душі української нової спільноти".

В книзі Кир Максима Германюка знаходимо відповідні роз'яснення і напрямні щодо кожного майже питання нашого життя. Він старається розв'язувати ці питання в дусі нашого часу, вживаючи всіх засобів, що „найкраще й найсильніше промовляють до серця і душі нашого українського народу".

В книзі домінує глибокий український патріотизм і наскрізь соборний підхід. Автор живе повним українським життям, в якому він бачить велику ціль, до якої він змагає.

Не зважаючи на невеликий розмір окремих статтей, „Наші завдання", — це проблематика нашого часу, де автор розкрив сили людської душі, збагнув вітальність української людини, яка в найтрудніші часи знаходить розв'язку кожної справи. Для здійснення цих ідеалів треба великої взаємної любови й віри в правдивість Божого об'явлення. І автор твердо вірить в слушність його філософсько витриманої аргументації і закликає нас глядіти „на всі сучасні події світу очима Христа й його церкви, щоб у них побачити невидиму історію Божої руки, що держить цілий світ дотиком своєї Божої любови".

Вся книга носить познаки доброго викладу, де особисті авторові переконання подані формально й витримано і щодо стилю і методи роз'яснення. Автор розглядає критично найосновніші моральні, філософські й наукові питання, зберігаючи всюди належні риси своєї індивідуальности, яку ми помічаємо в стилі й підході до кожної і найменшої справи. Він розглядає причини зла, що заколочують світове суспільство й викликають загальний неспокій. Він чітко вказує, що тільки сильна віра може врятувати сучасний світ.

Вся праця пройнята глибокою вірою, яка говорить про щирість і правдивість переконань самого автора, який, як визначний теолог і мораліст, вважає взаємну любов і суспільну справедливість за найважніші ідеали в нашому житті й змаганні за кращий світ і за шляхетнішу, більше цивілізовану людину.

Володимир Жила

Спорт

МІЖНАРОДНА ФУТБОЛЬНА ЛІҐА

ДУКЛЯ ЗДОБУЛА АМЕРИКАНСЬКУ ЧАШУ

Дукля, Чехословаччина — Евертон, Англія 2:0 (0:0)

Польо Ґравнде, Ню Йорк, 6-го серпня. — Футбольна одинадцятка чехословацької „Дуклі" доказала щераз у других змаганнях фіналу гор М. Ф. Ліґи, що учителі футболу англійці повинні забути про свою колишню вищість у футболі і попробувати навчитися дечого від других. Перемогою над англійським репрезентантом Евертоном чехи остаточно здобули Американську Чашу і першість МФЛіґи, та автоматичне запрошення до участи в грах у наступному році. Чи Дукля візьме участь в цих грах, залежатиме від пляну гор за першість світу в Чіле, бо туди теж поїдуть в наступному році чехословацькі футболісти. Змагання за першість світу в Чіле мають відбутися в червні 1962 року.

Ця друга перемога Дуклі перед 18,737 глядачами не була такою легкою, як розгром англійців 7:2 в першій зустрічі з чехами. До половини вислід був 0:0, і ціла гра проходила зі змінним щастям. Англійці однак не доходили так близько до воріт своїми довгими подачами, як чехи. Обидвоє воріт впали з ідентичних заграгь через праве крило та гарних подач Вацеговського. В першому випадку стрільцем воріт був Кучера, а в другому викінчив акцію притомно Брумовскі. Американську Чашу вручив переможцям президент МФЛіґи п. В. Какс в короткій церемонії після змагань.

Провід МФЛіґи, плянуючи сезон насвупного року, повинен призадуматися над можливістю переведення частини гор в 1962 році у Филаделфії, замість Монтреалу, спроби змагань в якому завели під оглядом числа глядачів. Тут же знов виникає питання участи нашого „Тризуба", як представника футболу ЗДА і він повинен би, як не одинокий представник ЗДА, то хоча б як один з двох, взяти участь в грах МФЛіґи. (в. с.)

● До столиці Ніґерії в Африці, м. Ньямею, прибув перший американський амбасадор, мурин Мерсер Кук. Передаючи свою вірчу грамоту президентові Гамані Діорі, амбасадор заявив, що це для нього „честь служити в країні, яка — можливо — була колись батьківщиною моїх предків".

Не тільки цирком єдиним?..

Доля поодиноких спортів — як і доля людей: одним судилося легке життя і слава, інші мусять важко пробиватися вперед, коротаючи свій вік у тіні щасливців... Навіть „іронія моралі" та сама: найвартісніші, найбільш будуючі роди спорту мусять „давати дорогу" тим, що своєю атракційністю вміють лоскотати змисли жаждущої циркових забав маси.

Так завжди було, є і, мабуть, буде, доки світу-сонця. І коли, в таких умовах, спортовий світ не скінчився, то тільки тому, що в усіх народів, поруч голодної на самі атракції маси, була, є і, напевно, буде еліта глядачів, свідома правди, що одним тільки цирком жити не можна, що хтось мусить цікавитися й тими родами спорту, які не летять на популярність-атракцію, зате ж направду дають основи під справжнє здорове, всебічне тіловиховання молодого покоління. А поруч цієї еліти є численні ряди „півеліти", людей, які фактично належать до маси, проте, з охоти імпонувати, чи не лишатися позаду, вряди-годи від неї відриваються й „іншим путем повертають".

Першу категорію побачите на всіх легкоатлетичних, тенісових, плавацьких і інших змаганнях, другу — тільки на імпрезах найвищого ступня. У висліді число глядачів дає образ, з якого видно, що мова йде про спорт менше атракційний.

Так було, є і, буде скрізь у світі, так було і в нас, на рідних землях і на европейській передеміґрації.

На жаль, на цьому часі минулому, на цьому „було в нас", ми раптом мусимо ввірвати... Факти з не-футбольних українських імпрез, що їх влаштовує наша спортова централя (УСЦАК), її делеґатури (СУАСТ-Схід, СУАСТ-Північ, Делеґатура Канада), чи поодинокі спортові клюби, ці факти кажуть, що на нових місцях нашого побуту нема в нас еліти серед глядачів спортових імпрез. Коли на наших репрезентативних чемпіонатах Америки й Канади в відбиванці приходить не цілі два десятки глядачів, то це значить, що між ними не було навіть найближчих рідних (батьків, матерей, братів, сестер) змагунок і змагунів.

І таку саму поставу байдужости, як глядачі (від найрідкіших рідних змагунам починаючи) виявляють і наші спортові діячі (де наші легкоатлетичні, тенісові, відбиванкові, плавацькі й інші ветерени? Де організатори-тренери?..) і спортові журналісти!

А ми, в тому ж часі маємо розпинатися за високі чемпіонати, які нам, за солені гроші, мають здобувати чужинецькі наємники...

О. Гайський

Айзенгавер обіцяє підтримувати Мічелла

Ґеттисбурґ, Па. — Колишній секретар праці в уряді президента Д. Д. Айзенгавера Джеймс П. Мічелл заявив на пресовій конференції після конференції з колишнім президентом, що Айзенгавер обіцяв кілька разів промовляти в Ню Джерзі під час виборчої кампанії за вибір Мічелла на губернатора стейту. Айзенгавер сказав: „Очевидно, що я хочу прибути до Ню Джерзі, щоб виявити найбільшу пошану Джімові Мічеллові, який так вірно служив мені дві повні каденції як секретар праці". Мічелл сказав, що мав дуже милу зустріч із Айзенгавером, якого він не бачив від травня. В Ґеттисбурґу були також визначні республіканські провідники з Ню Джерзі в числі 11-ох осіб, які прибули в двох літаках. Мічелл користає ще з рухомого крісла, бо він зломив був ногу в Кембдені в червні під час виборчої кампанії.

За докладну перевірку льояльности добровольців Корпусу Миру

Вашингтон. — Конґресмен республіканець із Айови Г. Р. Гросс домагався в Комісії Цивільної Служби, щоб відбулася докладна перевірка льояльности тих юнаків, які зголошуються як добровольці Корпусу Миру. Він наводив приклад із студентом Черлзом Каменом, який минулого року самочинно ввійшов був до залі нарад Ротарі Клюбу і там невідповідно поводився, сміючися голосно в тих ситуаціях, де не було причини до сміху. Його викинули тоді з залі. Директор Корпусу Миру заявив в Комісії, що Камен вишколюється, але він не є ще прийнятий до Корпусу Миру, бо прийняття відбувається аж після вишколу, і тоді перевірюють льояльність кандидатів до Корпусу Миру. Вишкіл добровольців до цього Корпусу відбувається в кількох місцевостях, в яких вишколюються тих всіх, що зголосилися до окремих країн в Африці чи Південній Америці.

Республіканці переводять опитування, щоб змусити Ніксона до кандидатури

Лос Анджелес. — Стейтовий голова Республіканської партії в Каліфорнії Джан Крейбіл повідомив, що переводять опитування між партійними діячами, щоб змусити колишнього віце-президента Ричарда М. Ніксона кандидувати на губернатора в 1962-му році. Вже вислано 1,500 листів до партійних працівників в стейті із запитом, хто на їхню думку має найбільші шанси перемогти демократичного кандидата на губернатора Едмунда Бравна, який старатиметься про перевибір. Ніксон відмовляється від цієї кандидатури, але заявляє, що коли партійні діячі визнають, що він має найбільшу можливість виграти губернаторські вибори в найближчому році, то він готов змінити своє дотеперішнє становище. 15-го липня республіканський Стейтовий Комітет визнав Ніксона за найкращу людину року. Повідомлення про вислід опитування має появитися до 10-ох днів. Прихильники Ніксона з інших стейтів також вимагають, щоб колишній віце-президент кандидував на пост губернатора, бо здобувши це становище, він виявив би силу і легше міг би здобути номінацію на кандидата на президента на Крайовій Конвенції в 1964-му році.

● **Пастор Мартін Німеллер**, який здобув собі велику популярність своїми відважними виступами однаково проти нацистів за часів Гітлера, як комуністів, їхав автом з Вісбадену до Данії на літню відпустку, коли втратив панування над возом і вдарив ним в придорожне дерево. Його дружина і її приятелька, пані Доротея Шульц, згинули, а 69-літнього пастора важко пораненого відвезли до шпиталю. 7-річний хлопчина, кревний пастора, який їхав з ними, вийшов цілий і здоров.

БЕЗУСПІШНА ОБСТРУКЦІЯ

Демократичний сенатор Вільям Проксмайр хотів перешкодити затвердженню Сенатом Лоренса Дж. О'Коннора на члена Федеральної Комісії Електрифікації і говорив цілих 26 годин. Переконавшися в безуспішності своєї обструкції, зрезиґнував з продовжування своєї промови. На фото: Проксмайр відпочиває після своєї 26-годинної промови.

ТЕНІСИСТИ КЛК В ТОРОНТІ

В днях 12-го і 13-го серпня відбудеться в Торонті перший міжкрайовий тенісовий двоматч українських спортових товариств, а саме тенісової дружини нюйоркського Карпатського Лещетарського Клюбу проти Тенісового Клюбу „Левів" з Торонта. Дружина КЛКУ виїздить під проводом ред. Олега Лисяка; в її складі ґратимуть: Я. Рожанковський, В. Герлинський, Ю. Ломаґа (капітан дружини), М. Лепкалюк, А. Пащук, З. Маркевич і юначки Я. Павлічка і Ґ. Рожанковська й юнаки О. Лисяк, мол., і О. Дзера. Ця перша міжклюбова стріча тенісистів українських спортових клюбів ЗДА і Канади буде напевно спортовою сенсацією Торонта.

Короткі Вістки

● **Швеція** вистрелить першу досвідну ракету з поля у Відзель, на далекій півночі. Це буде 70-фунтовий „Аркас" американської продукції. Ціль цієї ракети — створення великої смуги диму, за яким стежитиме метеорологічна обсерваторія в Крістінеберґу, перевірюючи силу і напрямки вітрів на далекій висоті.

● **Туніський** міністер закордонних справ Садок Моккадем, який був в минулому тижні в Москві, заявив большевицьким ватажкам, що Тунісія ніколи не була слугою західніх держав, а тільки „невтральною" країною. Тунісії потрібні голоси комуністичних членів Об'єднаних Націй в її спорі з Францією за морсько - летунську базу в Бізерті.

● **Колишній голова Американської Корпорації Капелюшників** 54-річний о. Гарвей Кавана відправив першу свою Службу Божу в Норволку, Коннектикат, в своїй парафіяльній церкві. Він став священиком після висвячення в Римі в березні ц. р., де він правив першу Службу Божу в церкві св. Івана Лятеранського в Римі. До проповіді він вибрав собі за мотто слова з послання св. апостола Павла до Коринтіян, де він говорить про те, що є останнім серед апостолів, бо переслідував Церкву Христову, але з ласки Бога став тим, чим був, милосердя Боже не покинуло його.

● **В цілій Японії** і поза нею відбувались в минулу неділю протиатомові маніфестації і демонстрації з нагоди 16-их роковин скинення першої атомової бомби на Гірошіму. У Лондоні на чолі демонстраційного походу йшов знову старенький філософ, лорд Бертранд Рассел. Поліція заборонила йому користуватись гучномовцями в Гайд Парку, але дозволила на це на Трафальґар сквері.

ТАРЗАН, ч. 4694. Фона зникла.

Мамутів хобот вхопив Тарзана. Але він його не розчавив, тільки поставив на вершок своєї могутньої голови...

І швидко, підбадьорюючи дрючком, мавполюд навчився, як керувати цим фантастичним тяглом!

Тепер Тарзан вернувся до печери, щоб знайти Фону, але тут привітала його тиша.. Дівчини не було!